

BRITA REENPÄÄN RAHASTO

Post doc -tutkijoiden tukemiseen

Rahasto perustuu professori Yrjö Reenpään (18.7.1894–18.12.1976) ja hänen puolisonsa Karin (o.s. Loveson, 5.10.1897–2.9.1980) testamenttilahjoitukseen tyttärensä Brita Reenpään (1.11.1925–1.12.1949) muistoksi. Se tukee tohtorintutkimuksen jälkeistä aistinfysiologian, filosofian tai teologian tutkimusta.

Yrjö Reenpää (vuoteen 1935 Renqvist) syntyi 1894 Otavan toimitusjohtajan Alvar Renqvistin ja Karin Serlachiuksen perheeseen. Hän pääsi ylioppilaaksi 1912 ja suuntautui kaikista neljästä veljestään poiketen lääketieteeseen. Robert Tigerstedtin oppilaana hän suuntautui fysiologiaan ja teki väitöskirjansa 1918 makuaistin fysiologiasta, joskin sai lisensiaatin arvonkin vasta sen jälkeen. Tiedeuransa hän aloitti Puolustusvoimissa 1922–1928, pääosin ilmavoimien psykofysiologisen laboratorion johtajana, kunnes 1927 sai nimityksen Helsingin yliopiston fysiologian professoriksi.

Vuosikausien kokeelliseen aistimis- ja lihasfysiologian tutkimukseen nojaten Yrjö Reenpää julkaisi 1935 teoksen Yleinen aistinfysiologia (Allgemeine sinnesphysiologie), joka oli kansainvälisesti merkittävä tutkimus. Sota katkaisi tutkimustyön, joka oli jo suuntautumassa aistimiseen ja havaintojen tekemisen psykologiaan, käsitteisiin ja tieteenfilosofiaan. Talvisodassa Reenpää palasi ilmavoimien psykofysiologiselle laitokselle ja toimi sen johtajana 1941–44. 1950-luvun alussa hän julkisti tutkimussarjan, jota hänen oppilaansa Matti Bergström määrittelee ”aistisisältöjen rakenteen aksiomatiikan esitykseksi”. Hän tutki lähinnä ymmärrystä, tieteellisiä havaintotilanteita ja filosofisia peruslausekkeita eikä hermoärsykkeiden fysiologiaa. Ura huipentui 1960-luvulla kansanvälisesti huomattuihin julkaisuihin kuten Theorie der Sinneswahrnehmens (1961) ja

Yrjö ja Karin Reenpää. Kuva: SKR.

Wahrnehmen, Beobachten, Konstituieren (1967). Hän jäi eläkkeelle virastaan 1962 mutta toimi vielä 1963–1964 Erlangen-Nürnbergin yliopiston vierailevana professorina.

Yrjö Reenpää toimi aktiivisesti Suomen Kulttuurirahastossa sen perustamisesta lähes kuolemaansa asti ja antoi maltillisella ajattelutavallaan sille tarpeellista leimaa. Aluksi hän toimi 1937–1954 kannatusyhdistyksen puheenjohtajana, 1940–1954 rahaston hallituksen esimiehenä ja 1954–1968 hallintoneuvoston puheenjohtajana. Vuonna 1968 hänestä tuli kunniapuheenjohtaja.

Yrjö Reenpään puoliso Karin Ingegerd Reenpää oli lääkäriperheen tytär, ja hänen isänsä K. E. Loveson toimi Pohjanmaalla muun muassa piirilääkärinä. Yrjö ja Karin Reenpää avioituivat 1922, ja heidän ainoa lapsensa Brita syntyi kolmisen vuotta myöhemmin. Brita Reenpää, avioiduttuaan Aaltio, kuoli 24-vuotiaana Helsingissä krooniseen sairauteen.

Osuuskunta Sigillum/Pentti Mäkelä

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.